

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20210 - Prehistòria II
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	C
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	20210 - Prehistòria II
Crèdits	2.4 presencials (60 hores) 3.6 no presencials (90 hores) 6 totals (150 hores).
Grup	Grup 1, 2S(Campus Extens)
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Castellà

Professors

Professors	Horari d'atenció alumnat					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
David Javaloyas Molina david.javaloyas@uib.es	17:00h	19:00h	Dimarts	13/02/2012	11/06/2012	Ramón Llull BF 10

Titulacions on s'imparteix l'assignatura

Titulació	Caràcter	Curs	Estudis
Grau d'Història	Obligatòria	Segon curs	Grau

Contextualització

A l'assignatura de Prehistòria II s'estudiaran les fases de les primeres economies productores

Es tracta d'una assignatura amb un marcat caràcter teòric on es defineixen l'inici de societats humanes productores. Es farà especial incidència en els principals fenòmens relacionats amb el procés de neolitització: canvis econòmics, adaptacions ecològiques, processos tecnològics i organització social dels grups. A la vegada també s'aprofundirà en les diferents característiques dels grups productors del neolític a les principals àrees de desenvolupament de processos de neolitització del món.

En aquesta assignatura es farà especial incidència en les diferents estratègies que des de l'arqueologia s'ha estudiat i conceputat els processos de neolitització

Aquesta assignatura es realitza després d'una primera assignatura de caràcter introductori que es va impartir al primer curs: Introducció a les comunitats prehistòriques. A la vegada té relació amb l'assignatura de segon curs Prehistòria I, que suposa un antecedent temporal en el desenvolupament de la història de la humanitat i on s'expliquen els principals trets relacionats amb les primeres comunitats humanes.

Requisits

El formar part del segon curs del Grau d'Història és important haver superat les assignatures del 1 curs, especialment l'assignatura de l'Introducció a les comunitats prehistòriques. Per aquest mateix motiu també es considera important haver superat la del primer semestre de segon curs que l'antecedeix: Prehistòria I.

Recomanables

Recomanables

Per cursar aquesta assignatura no calen requisits essencials, dintre dels recomanables es citen els següents:

1. L'hàbit de buscar explicacions multicausals i de diversa naturalesa dels fets històrics, els fenòmens i els comportaments socials.
- 2.- Tenir una bona comprensió lectora, amb una desenvolupada capacitat d'anàlisi, relació i síntesi.
- 3.- Tenir una bona expressió oral i escrita a l'hora d'estructurar el discurs expositiu.

Competències

Les competències d'aquesta assignatura queden definides en el pla d'estudi. Entre elles es poden destacar les següents:

Específiques

1. CE3 Dominar les tècniques bàsiques per a la realització de treballs d'investigació adequats al nivell de grau de cada període històric..
- 2.- CE5 Analitzar la situació de les societats humanes en els diversos períodes històrics, les seves relacions amb àmbits geogràfics distints al propi, amb el medi ambient i els recursos materials al seu abast..
- 3.- CE6 Utilitzar el criteri de multicausalitat per entendre, analitzar i explicar els fenòmens històrics i els comportaments de les societats..
- 4.- CE11 Comprendre les relacions establertes entre les societats que des d'àmbits geogràfics i culturals diferents han compartit un mateix espai temporal..

Genèriques

- 1.- CG2 Comprendre, emprar i ser capaç d'explicar el llenguatge propi de la Història així com l'específic de cada un dels períodes en que aquesta es divideix..
- 2.- CG5 Ser capaç d'accedir de forma autònoma a noves aportacions en la disciplina històrica (Noves corrents historiogràfiques, metodologies, bibliografia, etc.) valorant-les com a fruit d'un enriquidor debat científic i de la necessitat de considerar el procés de formació i aprenentatge com a propi de tota la vida..

Continguts

En aquesta assignatura s'introduirà als alumnes en el coneixement de les primeres comunitats agrícoles i ramaderes, tant des del punt de vista de les teories explicatives existents com de l'evidència arqueològica disponible.

Continguts temàtics

PREHISTÒRIA II. LES PRIMERES SOCIETATS PRODUCTORES.

BLOC 1. ASPECTES HISTORIOGRÀFICS, CONCEPTUALS I TEÒRICS SOBRE EL NEOLÍTIC.

Tema 1. El neolític: història de les investigacions i qüestions conceptuals.

Tema 2. Hipòtesis del pas cap a l'economia productora.

a. Evolucionisme unilineal i difusionisme

b. Particularisme Històric

c. Corrents Neoevolucionistes

La Teoria dels Oasis. Gordon Childe

La Teoria Clàssica.

Hipòtesis de les zones nuclears. Robert Braidwood

Crítiques al neoevolucionisme.

d. Corrents adaptatives-ecològiques

Escola Paleoeconòmica de Cambridge. Eric Higgs y M.R. Jarman

El Jardí de l'Edèn. Kent Flannery.

Teoria de les àrees marginals. Lewis Binford.

Teoria demogràfica. Nathan Cohen.

Crítiques als models ecològics i adaptatius.

e. Corrents vinculades amb el materialisme històric.

Teoria sociocultural. Barbara Bender.

Teoria del Emmagatzament. Alain Testart.

Teoria de la divisió social del treball. V. Shnirelman.

Societats primitives vs Societats camperoles. Juan Vicent.

f. Corrents estructuralistes: Tim Ingold, Felipe Criado.

g. Corrents Neo-idealistes: Ian Hodder, Julian Thomas.

Tema 3. L'expansió de les economies productores: models teòrics i evidències arqueològiques.

BLOC 2. ORIGEN, EXPANSIÓ I CONSOLIDACIÓ DE LES ECONOMIES PRODUCTORES.

A. EL CREIXENT FÈRTIL.

Tema 4. Les primeres comunitats productores del Llevant.

Tema 5. Agricultors i pastors arcaics d'Anatòlia.

Tema 6. Les comunitats neolítiques del Zagros e Iran.

Tema 7. Les primeres societats neolítiques de Mesopotàmia.

Tema 8. Agricultors i ramaders predinàstics a la Vall del Nil.

B. LA NEOLITITZACIÓ D'EUROPA: PROCESSOS I MODELS TEÒRICS.

Tema 9. Les primeres comunitats productores a la Grècia continental i els Balcans.

Tema 10. La primera agricultura i ramaderia a l'Europa mediterrània.

Tema 11. El inici de les societats neolítiques a l'Europa central i Septentrional.

Tema 12. El desenvolupament de les primeres societats productores a la Península Ibèrica.

a. Teories de la recepció i dispersió: dualisme versus indigenisme.

b. Cronologies del Neolític peninsular.

c. Anàlisis regional.

d. Noves tendències a l'estudi del Neolític Peninsular.

C. NEOLITITZACIÓ A ÀFRICA, ÀSIA I AMÉRICA.

Tema 13. Neolitització al continent africà.

Tema 14. L'origen de les economies a Amèrica.

Tema 15. Les primeres societats neolítiques a Àsia.

BLOC 3. UN PROCÉS EUROPEU: EL MEGALITISME.

Tema 14. El fenomen megalític: teoria.

a. Ciclopedisme i megalitisme, precisions conceptuals.

b. Breu història de la investigació.

- c. Corrents interpretatives sobre el megalitisme.
 - Difusionisme radical (Elliot Smith)
 - Difusionisme moderat (Childe)
 - Teories Autoctonistes (Bosch Gimpera)
 - Processualistes (Renfrew)
 - Funcionalistes (Chapman)
 - Postprocessuals (Hodder)
 - Neomarxistes (Tilley)
 - Estructuralistes (Criado)

Tema 15. El fenomen megalític: evidències arqueològiques.

- a. Tipologia arquitectònica del megalitisme.
- b. Rituals i aixovars funeraris.
- c. Paisatges megalítics: mort i vida.

Metodologia docent

A nivell metodològic aquesta assignatura desenvolupa un seguit d'estratègies docents que passam a relacionar:

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes teòriques	Classes teòriques	Grup gran (G)	Amb les classes teòriques es pretén que l'alumne conegui els aspectes bàsics de la disciplina prehistòrica dels pobles productors i dels seus plantejaments teòrics i metodològics. Els continguts es donaran a partir d'estratègies expositives per part del professor amb suport audiovisual i campus extens.
Seminaris i tallers	Seminaris	Grup mitjà (M)	Es realitzaran seminaris monogràfics sobre un tema específic que es consideri especial per l'assoliment dels objectius docents de l'assignatura. El seminari es portarà a terme amb material que es donarà als alumnes de la forma escaient. Aquest seminaris seràn de assistència obligatòria.
Classes pràctiques	Pràctiques	Grup mitjà (M)	Amb les pràctiques es pretén concretar els mètodes d'anàlisi explicats a les classes teòriques. A tal efecte es realitzaran tan pràctiques al laboratori de prehistòria com al camp o a l'Arqueodrom
Avaluació	Avaluació	Grup gran (G)	Demostrar els coneixements i competències adquirides al llarg del curs. Prova escrita de relacionar i comparar continguts i procediments.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual	Estudi i treball individual	Estudi dels continguts teòrics i preparació de les proves escrites d'avaluació.

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual	Treball de recerca bibliogràfica	Realització d'un treball de recerca bibliogràfic tutoritzat sobre a un tema consensuat entre professor i l'alumnat. Serà obligatori la realització de com a mínim tres tutories de seguiment de treball. Les dates de tutoria quedarán fixades per el professor a campus extens.

Estimació del volum de treball

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Activitats de treball presencial		60	2.4	40
Classes teòriques	Classes teòriques	31	1.24	20.67
Seminaris i tallers	Seminaris	6.5	0.26	4.33
Classes pràctiques	Pràctiques	20	0.8	13.33
Avaluació	Avaluació	2.5	0.1	1.67
Activitats de treball no presencial		90	3.6	60
Estudi i treball autònom individual	Estudi i treball individual	50	2	33.33
Estudi i treball autònom individual	Treball de recerca bibliogràfica	40	1.6	26.67
Total		150	6	100

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

En aquest apartat es desenvolupen les estratègies avaluadores dels continguts, procediments i habilitats adquirides durant el curs per part de l'alumnat.

Classes teòriques

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Tècniques d'observació (No recuperable)
Descripció	Amb les classes teòriques es pretén que l'alumne conegui els aspectes bàsics de la disciplina prehistòrica dels pobles productors i dels seus plantejaments teòrics i metodològics. Els continguts es donaran a partir d'estratègies expositives per part del professor amb suport audiovisual i campus extens.
Criteris d'avaluació	Atenció durant les explicacions i capacitat de proposar qüestions i debats a més de capacitat d'estructurar els continguts exposats

Percentatge de la qualificació final: 5% per l'itinerari A

Seminaris

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Treballs i projectes (Recuperable)
Descripció	Es realitzaran seminaris monogràfics sobre un tema específic que es consideri especial per l'assoliment dels objectius docents de l'assignatura. El seminari es portarà a terme amb material que es donarà als alumnes de la forma escaient. Aquest seminaris seràn de assistència obligatòria.
Criteris d'avaluació	Capacitat d'interactuar en grup demostrant un coneixement dels materials de preparació del seminari, certa capacitat dialèctica i de presentar una memòria escrita referent als aspectes més essencials del debat.

Percentatge de la qualificació final: 20% per l'itinerari A

Pràctiques

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (No recuperable)
Descripció	Amb les pràctiques es pretén concretar els mètodes d'anàlisi explicats a les classes teòriques. A tal efecte es realitzaran tan pràctiques al laboratori de prehistòria com al camp o a l'Arqueodrom
Criteris d'avaluació	assistència a les pràctiques. Capacitat de redactar un informe per escrit de les pràctiques realitzades.

Percentatge de la qualificació final: 5% per l'itinerari A

Avaluació

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (Recuperable)
Descripció	Demostrar els coneixements i competències adquirides al llarg del curs. Prova escrita de relacionar i comparar continguts i procediments.
Criteris d'avaluació	Demostrar un coneixement dels continguts treballats durant el curs i també de la bibliografia emprada. A més de capacitat per elaborar un discurs estructurat i coherent.

Percentatge de la qualificació final: 50% per l'itinerari A

Treball de recerca bibliogràfica

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (Recuperable)
Descripció	Realització d'un treball de recerca bibliogràfic tutoritzat sobre a un tema consensuat entre professor i l'alumnat. Serà obligatori la realització de com a mínim tres tutories de seguiment de treball. Les dates de tutoria quedarán fixades per el professor a campus extens.
Criteris d'avaluació	Demostrar amb el treball: 1.- capacitat per realitzar recerques bilbiogràfiques 2.- capacitat de lectura, anàlisi i síntesi dels elements centrals de les lectures 3.- capacitat per un discurs coherent en relació a les lectures realitzades potenciant la capacitat crítica

Percentatge de la qualificació final: 20% per l'itinerari A

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	20210 - Prehistòria II
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	C
Idioma	Català

En els següents punts es presenta una bibliografia bàsica. Alguns dels títols són articles i aquests s'oferiran a l'alumnat durant el curs.

Bibliografia bàsica

BERNABEU, J., AURA, J. E. y BADAL, E. (1993) Al oeste del Edén. Las primeras sociedades agrícolas en la Europa mediterránea. Madrid: Síntesis.

- Únicament parts 2^a i 3^a.

EIROA, J.J. (2006) Nociones de prehistoria general. Barcelona: Ariel.

- Únicament capítols del 11 al 15.

FERNÁNDEZ MARTÍNEZ, V. (1996) Arqueología prehistórica de África. Madrid: Síntesis.

- Únicament els capítols dedicats a l'adopció de les economies productores.

FIEDEL, S. (1996) Prehistoria de América. Barcelona: Crítica.

- Únicament els capítols dedicats a l'adopció de les economies productores.

HERNANDO, A. (1999) Los primeros agricultores de la Península Ibérica: una historiografía crítica del Neolítico. Madrid: Síntesis.

HERNANDO, A. (1994) El proceso de neolitización, perspectivas teóricas para el estudio del neolítico. Zephyrus, 46: 123-142.

RENFREW, C. (1984) Arqueología social de los monumentos megalíticos. Investigación y Ciencia, 88: 70-79.

Bibliografia complementària

AURENCHE, O.; KOZOŁOWSKI, S.K. (2003) El origen del Neolítico en el Próximo Oriente. El Paraíso perdido. Barcelona: Ariel.

BINFORD, L. (1988) En busca del pasado. Barcelona: Crítica.

- Únicament capítol 8: Sobre los orígenes de la agricultura.

CRIADO BOADO, F. (1989) Megalitos, espacio, pensamiento. Trabajos de Prehistoria, Vol. 46 (1), 1989, págs. 75-98

HODDER, I. (1990) The Domestication of Europe. Structures and Contingencies in Neolithic Societies. Basil Blackwell, Oxford.

HODDER, I. (2006) The Leopard's Tale: Revealing the Mysteries of Çatalhöyük.

MAZURIÉ DE KEROUALIN, K. (2007) El origen del neolítico en Europa. Agricultores, cazadores y pastores. Barcelona: Ariel.

MUÑOZ AMILIBIA, ANA M^a (COORD.) (2001) Unidad Didáctica. Prehistoria. Tomo II. Universidad Nacional de Educación a Distancia.

- Únicament capítols 20 al 26 i 28.

TILLEY, CH. (1996) An Ethnography of the Neolithic. Early Prehistoric Societies in Southern Scandinavia. Cambridge University Press, Cambridge.

WHITTLE, A. (2003) The archaeology of people: dimensions of Neolithic life. Routledge.

Altres recursos

Durant el curs s'aniran afegint articles i audiovisuals i links a webs.

